

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จาก มาตรา 9 (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คุนอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คุนอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับมาตรา 42 มีสาระสำคัญว่า ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คุนอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับ และประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คุนอาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546; และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547) โดยหลักการแล้วผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษา และเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่การจัดการและการบริหารที่ดี

มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อยตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพตามข้อบังคับของคุรุสภา มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอน มีความเข้าใจในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น แต่ในสภาพปัจจุบันพบว่าผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความสามารถในการทำหลักสูตร ขาดทักษะความเป็นผู้นำเชิงวิชาการ ขาดความชัดเจนเชิงปฏิบัติของมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งจะต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาตามระบบ PDCA (ธีระ รุญเจริญ. 2550) สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549) ได้สรุปผลการสังเคราะห์การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (รอบแรก พ.ศ. 2544-2548) จำนวน 30,010 แห่ง พบว่ามาตรฐานด้านผู้บริหารที่ไม่ได้มาตรฐานในเรื่องการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะการมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรม และการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และถึงแม้ขณะนี้จะมีสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนเป็นจำนวนมากได้เปิดทำการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือเรียกชื่ออย่างอื่นแต่ลักษณะเนื้อหาวิชาใกล้เคียงกัน เพื่อพัฒนาผู้บริหาร

การศึกษาหรือเตรียมเป็นผู้บริหารการศึกษาก็ตาม แต่พบว่าหลายแห่งยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอนเน้นภาคทฤษฎี และวิธีการนำไปสู่การปฏิบัติ โดยไม่มีการปฏิบัติจริง เนื้อหาวิชายังไม่เข้มข้นพอ และล่าช้าไปแล้ว การจัดทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระมีปัญหาทั้งกระบวนการและคุณภาพของงาน เช่น มีการคัดลอกวิทยานิพนธ์ เป็นต้น (จารุวรรณ ปทุมศรี, 2547; และ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2548)

รัฐบาลชุดปัจจุบันของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีได้ผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการศึกษารอบสอง เนื่องจากที่ผ่านมาการจัดการศึกษาพบว่ามีหลายเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งปรับปรุงและต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และได้กำหนดกรอบการปฏิรูปโดยเร่งด่วนไว้ 4 ประการหลักคือ 1) พัฒนาผู้เรียนยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) และตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ผู้บริหารการศึกษ และผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน สามารถสร้างความศรัทธาให้ผู้รับบริการว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองสังคมได้ว่าการที่กฎหมายให้ความสำคัญกับวิชาชีพทางการศึกษา และกำหนดให้มีวิชาชีพควบคุมนั้น เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548) สอดคล้องกับสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ ภารกิจ และนโยบายทางการศึกษาของชาติ โดยเลือกใช้รูปแบบการพัฒนาที่ยืดสมรรถนะเป็นฐาน ได้แก่ สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม และสมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคคล และการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยและคณะได้เลือกศึกษาสมรรถนะประจำสายงานเท่านั้น เนื่องจากมีข้อมูลจากการศึกษาเบื้องต้น โดยผู้วิจัยและคณะได้ทำการสุ่มสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในจังหวัดมหาสารคาม กภาพสินธุ์ ขอนแก่น และร้อยเอ็ด จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม กภาพสินธุ์ ขอนแก่น และร้อยเอ็ด จังหวัดละ 1 คน จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดดังกล่าว จำนวน 4 คน พบว่าสมรรถนะประจำสายงานเป็นสมรรถนะที่ค่อนข้างมีปัญหาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะสมรรถนะทางด้านการวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของศิริ ถีอาสนา และจำเนียร พลหาญ

(2551) พบว่าผู้ที่สนใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีความกังวลกับการทำวิจัยในระดับดุษฎีบัณฑิต และต้องการทำวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ

แม้ในระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานพัฒนาระบบราชการ(ก.พ.ร.) (2553) ได้จัดให้มีโครงการยกระดับคุณภาพครู และผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553 – 2555 โดยผลิตชุดเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Learning Tool Kits) ประกอบด้วยสาระ 9 ด้านได้แก่ การวิเคราะห์บริบท: ความท้าทายของการบริหารการศึกษาในอนาคต (The Context Analysis: The Challenge of the Future Education Administration) การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) การนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา (Leading Organization and Educational Management Technology) การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Planning and Formulating) การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (Strategy Implementation) การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory) การควบคุม การประเมิน และการจัดการความรู้ (Control, Measurement, Evaluation and Knowledge Management) และการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ก็ตามจะเห็นว่าสาระหลักทั้ง 9 ด้าน ดังกล่าวยังขาดสาระสำคัญคือการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานโดยเฉพาะทางด้าน การวิจัยซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีปัญหาและต้องการพัฒนาดตนเองในส่วนนี้ ดังได้กล่าวมาแล้ว

เกษม วัฒนชัย (2546) เห็นว่านักบริหารการศึกษาต้องพัฒนาดตนเอง และต้องพยายามริบยกะระดับการศึกษาและคุณภาพการศึกษาไม่เช่นนั้น ประเทศไทยไปไม่รอด การพัฒนาโดยการฝึกอบรมเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสนใจเป็นอย่างมากในปัจจุบันและในอนาคต โดยเฉพาะการฝึกอบรมเชิงระบบ (เสนห์ จุ้ยโต. 2544) ซึ่งผู้วิจัยและคณะจะดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ของประชากรกลุ่มเป้าหมายตามหลักของการวิจัยประเมินความจำเป็น (สุวิมล ร่องวานิช. 2548) จัดทำหลักสูตรและเขียนโครงการฝึกอบรมตามปัญหาและความต้องการดังกล่าว และทำการฝึกอบรมตามแผนที่กำหนด สังเกตการณ์หรือเก็บรวบรวมวิเคราะห์ ข้อมูล ทำการสะท้อนผลโดยวิพากษ์ วิเคราะห์ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ ประกอบการวางแผนพัฒนาซ้ำอีก (Revise Plan) นั่นคือหลักและกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) ซึ่งประกอบด้วย วางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Act) สังเกต (Observe) และทำการสะท้อนผล (Reflect) (Kemmis & Mc Taggart. 1988; คงศักดิ์ ชาติทอง. 2540; พิชัย บุญมาหนองคู. 2545; และ ศิริ ธีอาสนา. 2550) การพัฒนาความรู้ ความสามารถ

และเจตคติของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามสมรรถนะประจำสายงาน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Benjamin S. Bloom (1985) และทฤษฎี แคมมณี (2548) Bloom ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านความรู้ (Cognitive Domain) คือกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองเพื่อการเรียนรู้ ข้อเท็จจริง หลักเกณฑ์ ความคิดรวบยอด ด้านเจตคติหรือความรู้สึกรู้สึก (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกหรืออารมณ์ เช่น เจตคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) ความสนใจ (Interest) และความซาบซึ้ง (Appreciation) ซึ่งอาจสังเกตได้จากท่าทีที่แสดงออกมา และ ด้านทักษะ (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำ (Doing) ของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะความชำนาญ มาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมุ่งหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งผ่านการกระบวนการวิจัยมีความรู้ ความสามารถ และเจตคติ ตามสมรรถนะประจำสายงาน และสามารถขยายผลจากการฝึกอบรมครั้งนี้เพื่อพัฒนาครู บุคลากรในสถานศึกษาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. คำศัพท์สำคัญ

- 2.1 การพัฒนาความรู้ ความสามารถ และ เจตคติ
- 2.2 สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

3. คำถามการวิจัย

3.1 สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสมรรถนะประจำสายงานในจังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร

3.2 จะพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติสูงขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดมหาสารคาม

4.2 เพื่อพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติสูงขึ้น โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมายที่ทำการพัฒนา

5.1.1 ประชากร ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคามเขต 1, 2 และ 3 จำนวน 641 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคามเขต 1, 2 และ 3 ที่ผู้วิจัยสุ่มมาทำการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะประจำสายงาน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรในการคำนวณของ Yamane (1973) อ่างใน วีรุฒิ เอกะกุล, 2543 เนื่องจากมีประชากรจำนวนแน่นอน จากนั้นกำหนดโควตาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละเขตฯ ทำการสุ่มอย่างง่าย จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด รวมทั้ง 3 เขต พื้นที่การศึกษา จำนวน 247 คน

5.1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการพัฒนา ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ทำการพัฒนา โดยการสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความจำนงในพัฒนาตนเองจากการตอบแบบสอบถามในระยะที่ 1 ของการวิจัย และได้คัดเลือกจาก 2 เขตเท่านั้น ดังนี้

5.1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 3 จำนวน 44 คน

5.1.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 จำนวน 28 คน รวมทั้ง 2 เขต เป็น 72 คน

5.2 สถานที่ทำการวิจัย สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1, 2 และ เขต 3

5.3 ตัวแปรที่ทำการศึกษา

5.3.1 ตัวแปรที่ทำการศึกษา ในระยะที่ 1 ได้แก่ สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1.1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย

5.3.1.2 การสื่อสารและการจูงใจ

5.3.1.3 การพัฒนาศักยภาพบุคคล

5.3.1.4 การมีวิสัยทัศน์

5.3.2 ตัวแปรที่ทำการศึกษา ในระยะที่ 2 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาตามสมรรถนะ
ประจำสายงานด้านการทำวิจัย ประกอบด้วย

5.3.2.1 การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา

5.3.2.2 การกำหนดประเด็น และการตั้งหัวข้อการวิจัย

5.3.2.3 การตั้งคำถาม วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.3.2.4 การกำหนดขอบเขตการวิจัย

5.3.2.5 การกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ

5.3.2.6 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดกรอบแนวคิด

ในการวิจัย

5.3.2.7 การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา

5.3.2.8 การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา

5.3.2.9 การเขียนวิธีดำเนินการวิจัย

5.3.2.10 การเขียนอ้างอิง - บรรณานุกรม

5.3.2.11 การเขียนเค้าโครงการวิจัย

5.3.2.12 การประเมินเค้าโครงการวิจัย

5.3.2.13 การฝึกนำเสนอเค้าโครงการวิจัย

5.3.2.14 การนำเสนอร่างเค้าโครงการวิจัยเพื่อประเมิน

โดยมีจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ 3 ด้านได้แก่ด้านความรู้ (Cognitive Domain)

คือกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองเพื่อการเรียนรู้ ข้อเท็จจริง

หลักเกณฑ์ ความคิดรวบยอด ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์ที่

มุ่งพัฒนาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกหรืออารมณ์เช่น เจตคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) ความสนใจ (Interest) และความซาบซึ้ง (Appreciation) ซึ่งอาจ

สังเกตได้จากท่าทีที่แสดงออกมา และด้านทักษะ (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ที่มุ่ง

พัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำ (Doing) ของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะความชำนาญซึ่งเป็น

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สพท.มหาสารคาม เขต 3 และ เขต 1

5.4 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย ใช้เวลา 1 ปีเต็ม ระหว่างเดือนมกราคม 2553 – ธันวาคม 2553 จำแนกเป็น

5.4.1 ระยะที่ 1 ทำการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม 2553

5.4.2 ระยะที่ 2 ทำการศึกษาระหว่างเดือนเมษายน – ธันวาคม 2553

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การพัฒนา หมายถึงการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ดีขึ้นกว่าเดิม และเป็นไปในทิศทางที่สังคมคาดหวัง

6.2 การพัฒนาความรู้ ความสามารถ และ เจตคติ เป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษา ครั้งนี้เพื่อเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงคุณลักษณะ ด้านความรู้ ความสามารถ และด้านเจตคติของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับสมรรถนะประจำสายงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม

6.3 สมรรถนะ หมายถึงคุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมา ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่นๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่นๆ ในสถานศึกษาต่างๆ

6.4 สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงคุณลักษณะความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกมา ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่นๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่นๆ ในสถานศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้านได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย ด้านการสื่อสาร และการจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคคล และด้านการมีวิสัยทัศน์

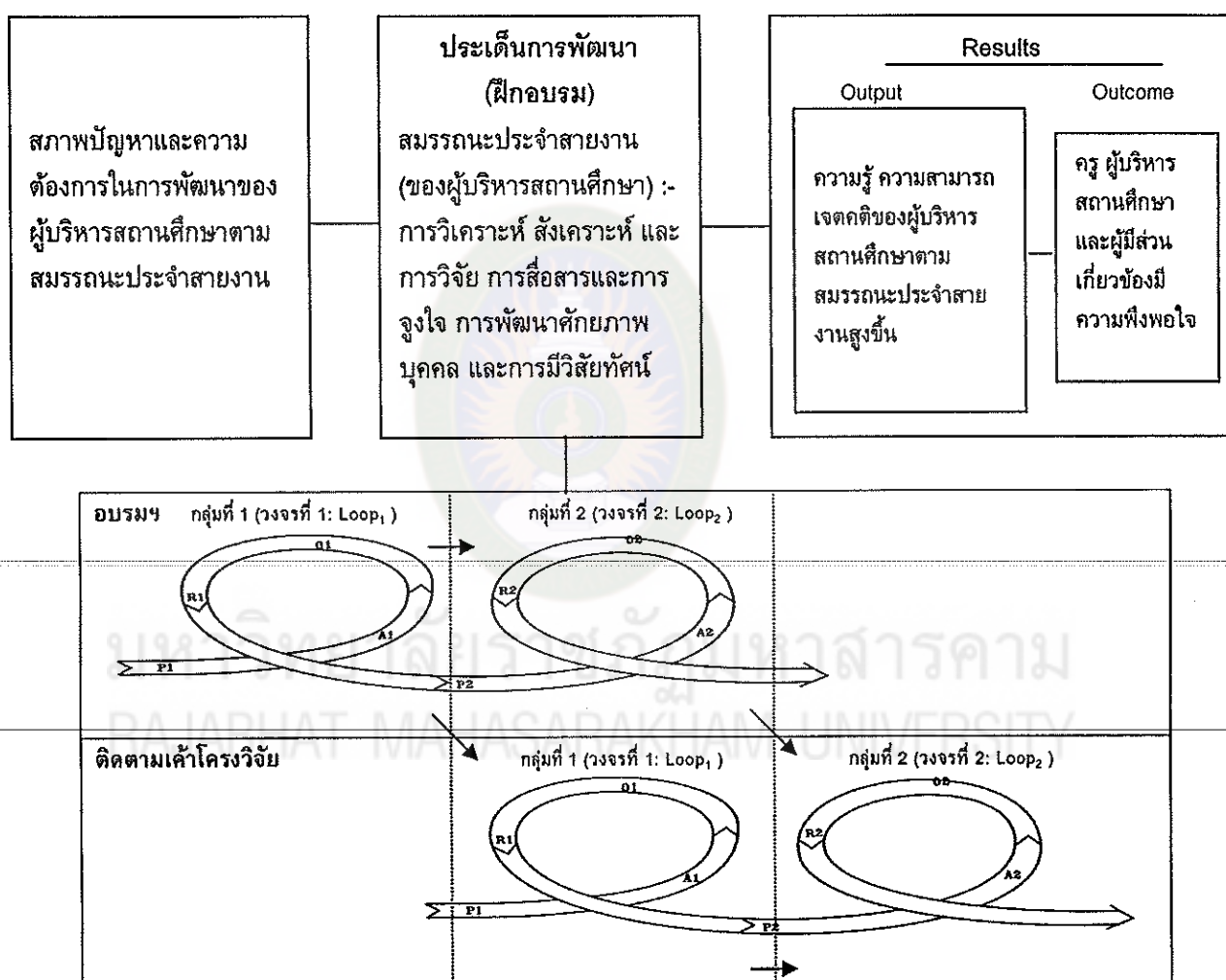
6.5 สมรรถนะประจำสายงานด้านการวิจัย หมายถึงคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถหรือทักษะ และเจตคติของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สพท.มหาสารคาม เขต 3 และ เขต 1 ที่มีต่อการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งหวังให้คุณลักษณะดังกล่าวสูงขึ้นกว่าเดิม

6.6 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึงกระบวนการพัฒนา หรือปรับปรุงการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ในที่นี้ได้นำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาเพื่อพัฒนา/ปรับปรุงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดรูปแบบการพัฒนาที่มีความเหมาะสม และมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และรวมถึงการติดตามผลการทำเค้าโครงวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้วด้วย

6.7 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงผู้ทำหน้าที่บริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1, 2 และ 3 และในเรื่องนี้ใช้คำย่อว่า สพท.มหาสารคาม เขต 1, 2 และ 3

7. กรอบแนวความคิดการวิจัย

ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร รูปแบบการเรียนรู้ ระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น วิจัยเชิงปฏิบัติการ วิจัยและพัฒนา จากแนวคิดทฤษฎีการบริหาร การวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยและคณะขอสรุปเป็นภาพความคิด ในหน้าถัดไปดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Flame work)

จากกรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้นอธิบายได้ว่า สมรรถนะภาพประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคคล และการมีวิสัยทัศน์ ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร จึงได้มีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการ

ที่แท้จริง จากนั้นจึงทำการพัฒนาโดยฝึกอบรมเชิงระบบตามสภาพปัญหาและความต้องการ
 จำเป็น อาศัยหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน
 การสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล และสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงในการอบรมใน
 กลุ่ม/ครั้งต่อไป (ทั้งหมด 2 กลุ่ม/ครั้ง) ขณะเดียวกันก็ทำการติดตามประเมินผลเค้าโครงวิจัยของ
 กลุ่มที่ 1 - 2 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการเช่นเดียวกัน ซึ่งเมื่อผ่านกระบวนการฝึกอบรม
 และติดตามประเมินผลเค้าโครงวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานดังกล่าวจะเกิด
 ความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่เกี่ยวกับสมรรถนะภาพประจำสายงานสูงขึ้น ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า
 ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะมีความพึงพอใจ และผู้บริหารสถานศึกษาจะ
 ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น คุณภาพการจัดการศึกษาจะสูงขึ้นตามลำดับต่อไป

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

8.1 เกิดรูปแบบในการพัฒนาครู บุคลากร และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจังหวัดอื่น หรือสถานศึกษา
 ต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้เป็นอย่างดี

8.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สพท.มหาสารคาม มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติ
 ที่ดีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม
 ของสถานศึกษาให้สูงขึ้นต่อไป

8.3 สังคม ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ให้การยอมรับนับ
 ถือและเชื่อมั่นในการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น

8.4 หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทั้งในและต่างประเทศให้การยอมรับผลงานวิจัย
 และยอมรับ/อนุญาตให้เสนอในที่ประชุมสัมมนาทั้งในรูปของการบรรยายและโปสเตอร์ได้